ti įmoviniai ietigaliai.

Rasta ir daiktų, kilusių iš suardytų kapų - tai ylos, žalvarinės pusapvalio pjūvio ir storėjančiais galais apyrankės, sidabrinių papuošalų fragmentai, raudonos emalės karolis, lipdytų puodų lygiu ir grublėtu paviršiumi šukių ir kt.

Šalia kapo Nr. 23 aptiktos arklio žandikaulio liekanos. Greičiausiai tai simbolinis žirgo kapas.

Aptikti dirbiniai leidžia ištirtąją Gintarų kapinyno dalį datuoti III-V a. Daugumas dirbinių pagaminta vietinių meistrų, nors yra ir importinių - tai emalės ir stiklo karoliai iš Romos imperijos provincijų. Dalis mirusiųjų laidota su sidabriniais papuošalais.

1981 m. surinkta keletas dirbinių iš vėlyvojo geležies amžiaus kapų, esančių į ŠV apie 80-100 m nuo tyrinėtų kapų su akmenų vainikais. Čia mirusieji laidoti sudeginti. Kapai, matyt, buvo negiliai ir užkliudyti pavasarį arliant dirvą. Rasta sudegusių kauliukų, žalvarinė pasaginė segė pusapvalio pjūvio storėjančiais galais, netaisyklingo keturkampio pjūvio apyrankės dalys, geriamųjų ragų apkalų fragmentai, susilydžiusių žalvarinių dirbinių fragmentai, smulkios lipdytų puodų šukės. Ši kapinyno dalis netyrinėta.

Jonas Stankus

ŠAUKĖNŲ KAPINYNAS

Kapinynas yra Tauragės rajone, apie 10 km į Š nuo Tauragės ir apie 1 km į V nuo plento Šilalė-Tauragė, Jūros kairiajame krante, apie 100 m į V nuo kaimo kapinaičių. Jis aptiktas čia kalvoje kasant žvyrą. Tada pastebėta žmonių kaulų, įvairių metalinių senienų. Iš suardytų kapų į KVIM pateko 3 antkaklės kūginiais galais, kelios juostinės apyrankės, laiptelinė segė,

ritinis smeigtukas. Kokia kapinyno dalis sunaikinta karjero, neaišku. Apžiūrint karjerą, rastas dar geležinis įmovinis kirvis, įtveriamasis tiesus peilis.

1981 m. LAII drauge su VVPI TSRS istorijos katedra pradėjo likusios kapinyno dalies tyrinėjimus. Ištirta karjero iš ŠV, Š ir ŠR supama kapinyno likusi dalis bei dalis ploto toliau į PR nuo karjero. Iš viso ištirta 650 m^2, aptikta 50 nedegintų žmonių kapų. Iš jų 12 vyrų, 18 moterų, 6 neaiškūs - apardyti arba be įkapių.

Mirusieji laidoti nedeginti, 30-90 cm gylio nuo 70 x 170 cm iki 90 x 255 cm dydžio duobėse. Karstų liekanų nepastebėta. Daugumos mirusiųjų griaučiai blogai išlikę, dažnai likę yra tik jų fragmentai. Prie griaučių kai kuriuose kapuose rasta akmenų. Kapuose Nr. 2, 3, 5, 16, 29, 37 akmenys gulėjo prie galvos ir juosmens, kape Nr. 1 jų rasta prie žastikaulių, o kape Nr. 12 prie šlaunikaulių. Ir vyrai, ir moterys laidoti ta pačia kryptimi - galva į PV, V, ŠV, Š. Mirusieji laidoti ištiestomis kojomis, aukštielninki. Rankų padėtis įvairi - dažniausiai jos abi buvo sulenktos per alkūnę ir dilbio kaulai gulėjo juosmens ar krūtinės srityje (kapai Nr. 15, 29, 48, 49), rečiau abi rankos ištiestos palei šoną (kapas Nr. 5), o kape Nr. 12 palaidotojo mirusiojo dešiniosios rankos dilbio kaulai gulėjo krūtinės srityje, o kairiosios - lygiagrečiai žastikauliui.

Mirusieji laidoti su įkapėmis. Kapuose rasti 64 žalvariniai ir 45 geležiniai dirbiniai.

Moterų kapuose aptikta papuošalų ir darbo įrankių. Iš papuošalų vyrauja žalvarinės juostinės apyrankės su skersinių įkartėlių ornamentu. Be to, rasta žalvarinių antkaklių kūginiais galais, grandinėlių, žalvarinių smeigtukų nuokamienėmis galvutėmis, geležinių ir žalvarinių lazdelinių smeigtukų, sutrupėjusių

geležinių smeigtukų fragmentų.

Smeigtukai ir grandinėlės su smeigtukais rasti mirusiosios pakaušio (kapai Nr. 13, 16, 41, 49) arba kaklo srityje (kapai Nr. 3, 4).

Iš darbo įrankių moterų kapuose rasta geležinių įtveriamųjų tiesia nugarėle peilių (kapai Nr. 26, 28, 30).

Vyrų kapuose vyrauja darbo įrankiai. Įtveriamųjų tiesia nugarėle peilių rasta kapuose Nr. 1, 2, 4, 21, 40, 47, 49. Jie gulėjo galvos srityje smaigaliais kojų link (kapai Nr. 2, 4, 40, 41, 47, 39), rečiau galvos link (kapas Nr. 1). Įmovinių kirvių rasta kapuose Nr. 1, 2, 4, 21, 38, 40, 43, 46, 47, 49. Jie aptikti taip pat galvos srityje, dažniausiai įbesti į žemę, įmova į viršų. Tik kape Nr. 38 kirvis rastas kojų srityje. Iš kitų buities reikmenų 2 vyrų kapuose rasta po sagtelę. Viena jų žalvarinė (kapas Nr. 2), o kita - geležinė (kapas Nr. 4), be to, pastarajame kape rastas dar galąstuvo fragmentas.

Rasta vyrų kapuose ir ginklų - įmovinių ietigalių ištęsto rombo formos plunksnomis (kapai Nr. 1, 2, 16, 21, 29, 38, 40, 47, 49). Jie gulėjo mirusiųjų galvos srityje, plunksnų smaigaliai nukreipti galvūgalio link. Kape Nr. 40 mirusiojo kelių srityje rastas geležinis antskydis.

Papuošalų vyrų kapuose nedaug. Kape Nr. 49 rasta žalvarinė antkaklė kūginiais galais, kape Nr. 1 - juostinė apyrankė. Gausiau rasta geležinių lazdelinių smeigtukų (kapai Nr. 2, 16, 49).

Senkapyje aptikta keletas turtingesnių kapų. Moters kape Nr. 5 rastos 4 žalvarinės juostinės ornamentuotos apyrankės, 2 geležiniai lazdeliniai smeigtukai. Kape Nr. 37 rastos 2 žalvarinės kūginiais galais ornamentuotos antkaklės, ant kairės rankos 4 ir ant dešinės - 2 juostinės apyrankės. Mergaitės kape Nr. 45 rasta kūginiais galais antkaklė ir 5 juostinės apyrankės. Tur-

tingame vyro kape Nr. 40 rastas peilis, įmovinis kirvis, įmovinis ietigalis ir antskydis. Vyro kape Nr. 49 - antkaklė kūginiais galais, peilis, ietigalis ir 2 lazdeliniai smeigtukai.

Pagal įkapes - juostines apyrankes kiek įsmaugtais galais, apyrankes, puoštas išilginiais grioveliais, įkartėlėmis ir akutėmis, nuokamienius smeigtukus, kūginiais galais antkakles ir kt. kapai datuotini III-IV a. Keletas kapų gali priklausyti ir V a. pradžiai.

Stasys Juodelis

DRULĖNŲ PILKAPIS

1980 m. Šiaulių "Aušros" muziejaus Kupiškio filialas, talkininkaujamas Rokiškio kraštotyros muziejaus, kasinėjo Drulėnų pilkapį, esantį Kupiškio rajono Aukštupėnų apylinkėje, apie 7 km į Š nuo Kupiškio, aukštame dešiniajame Lėvens krante, apie 120 m nuo upės. Pilkapis atsidūrė Lėvens tvenkinio statybos teritorijoje ir todėl buvo ištirtas.

Pilkapis palyginti nemažas, 12 m skersmens ir 70 cm aukščio, apdėtas akmenimis, tačiau nelabai rūpestingai - iš stambių, iki 1 m skersmens akmenų, o jo viduje rasta daugiau akmenų. Pilkapio ŠV krašte jų buvo net kelios eilės. Antroji akmenų eilė kai kur buvo ir kituose šonuose, tačiau ištiso rato nesudarė. Vainiko akmenys sudėti ne vienas prie kito. Tarp jų yra iki 70 cm pločio tarpai. Akmenys sukrauti ant buvusio žemės paviršiaus.

Pilkapis supiltas iš potamsės žemės, kuri gilyn dar tamsesnė. Vietomis pasitaikė angliukų, tačiau retai. Tik pilkapio Š pakraštyje, 60 cm gylyje, buvo ryškesnė 45 cm skersmens degėsių dėmelė. Nuo 40-50 cm gylio sampile aptikta juodos lipnios žemės ir riebaus molio gabalų. 60 cm gylyje sampilas suvienodėjo ir liko pilkesnis. 70-75 cm gylyje pasiektas molingas podir-